



Το Αρχείο Τέχνης και Ιστορίας-Αρχείο Πολέμου

Σας προσκαλεί στην τελευταία «καλοκαιρινή» διαδικτυακή του εκδήλωση

Σάββατο, 6-08-2022, και ώρα 19:30

Το «marketing» της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ηλεκτρικών προϊόντων στην Αθήνα του μεσοπολέμου (1936-1940)

με εισηγητή τον Ανδρέα Φρέρη

ZOOM: Topic: Arheion Istorias kai Tehnis-Arheion Polemou

Time: Aug 6, 2022 07:30 PM Athens

Σύντομη εισαγωγή

Η προώθηση προϊόντων και οι διαφημίσεις, ειδικά στις εφημερίδες, ήταν σημαντικά εξελιγμένες στην Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1930. Αυτό το θέμα από μόνο του χρειάζεται μια ξεχωριστή παρουσίαση. Ιδιαίτερα εντυπωσιακές είναι οι διαφημίσεις τσιγάρων, τονίζοντας το «πόσο υγιεινά είναι», πώς προστατεύουν τον λαιμό και θεραπεύουν τον βήχα. Ξεκάθαρα, η δυνητική πελατεία των καπνοβιομηχανιών γνώριζε τους κινδύνους, γι' αυτό και οι διαφημίσεις τόνιζαν τις ευεργετικές τους επιδράσεις... στην υγεία!

Το ίδιο παράξενες – για την εποχή μας- είναι οι διαφημίσεις των προφυλακτικών («Μπεμπέκες») που τόνιζαν ιδιαίτερα την αποφυγή ανεπιθύμητων κυήσεων και την προστασία από αφροδίσια νοσήματα. Οι στήλες των μικρών αγγελιών σε έγκυρες εφημερίδες, όπως η Καθημερινή, ήταν γεμάτες από διαφημίσεις ειδικών γιατρών και εξωτικές θεραπείες για ασθένειες όπως η γονόρροια και η σύφιλη... Αυτό ήδη ήταν πολύ για τα «αγνά ήθη και έθιμα» του ελληνικού λαού.

Το ΕΛΙΑ, που τώρα αποτελεί τμήμα του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας, είχε πραγματοποιήσει μερικά χρόνια πριν στην

Τεχνόπολη μία εξαιρετική έκθεση της πορνείας στην Αθήνα, η οποία παρουσίαζε εκατοντάδες ταυτότητες ιερόδουλων που είχαν εκδοθεί από το «Τμήμα Ηθών» της Αστυνομίας στην Αθήνα. Ακόμη πιο εντυπωσιακό ήταν ένα τμήμα της έκθεσης με πιστοποιητικά στα οποία η Αστυνομία διαβεβαίωνε πως η εν λόγω κυρία σταματούσε να ασκεί το επάγγελμα της πορνείας «αποχαρακτηρισμένη».

Αλλά για να επανέλθουμε στο θέμα μας

Η αποψινή παρουσίαση στηρίζεται στο μεγάλο αρχείο που συγκέντρωσα από τον πατέρα μου, Βελισσάριο Φρέρη (1900-1968), κατά τη διάρκεια της εργασίας του στην ΗΕΑΠ, Ηλεκτρική Εταιρεία Αθηνών-Πειραιώς (1930-1956), και ειδικότερα στο Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων. Κατά τη διάρκεια των ετών 1936-1939, το γραφείο προϊστάμενος του οποίου ήταν ο πατέρας μου, εγκαινίασε μια ιδιαίτερα προηγμένη/εξελιγμένη διαφημιστική εκστρατεία, προκειμένου να ενισχύσει τη χρήση του ηλεκτρισμού από τη μεσαία τάξη της πρωτεύουσας και κυρίως από τις γυναίκες.

Η εκστρατεία είχε τέσσερις κύριες προτάσεις/κύριους άξονες:

1. Ένα καλοτυπωμένο παιδικό βιβλίο βασισμένο στην «πειρατική» αντιγραφή του «Η Χιονάτη και οι εφτά νάνοι» του Ντίσνεϋ, προσαρμοσμένη, ώστε να ανταποκρίνεται σε ελληνικό ακροατήριο. Το βιβλίο εξιστορούσε ένα παραμύθι για μια πριγκίπισσα και τον πατέρα της που με την ηλεκτρική ενέργεια σώζουν μια πόλη, σχεδιασμένη για παιδιά, από την εισβολή των Βάκιλων! Το έγχρωμο βιβλίο είχε στο τέλος ειδικές λευκές σελίδες, στις οποίες τα παιδιά μπορούσαν να βάλουν χρώμα μόνα τους, αντιγράφοντάς το από τις κύριες σελίδες. Αυτό με τη σειρά του προϋπέθετε τα παιδιά να έχουν πρόσβαση σε χρωματιστά μολύβια, που για την εποχή ήταν αρκετά μεγάλη πολυτέλεια.

2. Δύο διαφημιστικά τραγούδια, κατόπιν ειδικής παραγγελίας, διάρκειας τριών λεπτών, ερμηνευμένα από τον Νίκο Γούναρη και τη Μαίρη Λω, διάσημους τραγουδιστές της εποχής. Αναφέρονταν στα πλεονεκτήματα της ζωής σε ένα σπίτι που διαθέτει ηλεκτρικό, τυπώθηκαν σε δίσκους 78 στροφών και διανεμήθηκαν στους κινηματογράφους της Αθήνας στους οποίους και ακούγονταν στο διάλειμμα του έργου. Διαθέτουμε έναν μικρό αριθμό αντιγράφων από

αυτά τα τραγούδια. Οι πρωτότυπες «μήτρες» είναι πιθανόν να καταστράφηκαν, όταν το εργοστάσιο της Κολούμπια στον Περισσό βομβαρδίστηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου και λεηλατήθηκε αργότερα, με τα Δεκεμβριανά. Αυτοί οι δίσκοι 78 στροφών καθαρίστηκαν υπέροχα και αποκαταστάθηκαν στα στούντιο Abbey Road στο Λονδίνο (μήπως σας θυμίζουν Beatles;) και οι ηχογραφήσεις είναι ένα emphatic δείγμα της εξαιρετικής ποιότητας των ελληνικών ηχογραφήσεων εκείνη την εποχή, καθώς και των εκλεπτυσμένων τραγουδιών και στίχων. (Ούπς! Συγγνώμη! Για να είμαι ειλικρινής, τα τραγούδια και οι στίχοι είχαν γραφτεί από τη μητέρα μου, Μαρίκα Φρέρη, και το γεγονός ότι τα αγόρασε η HEAP, καθώς έχουμε και τα συμβόλαια, πρέπει να υπήρξε προϊόν της επίδρασης του πατέρα μου, αν και πραγματοποιήθηκε ένας ανοιχτός διαγωνισμός!).

3. Μια σειρά από φυλλάδια και βιβλιάρια σχετικών με το θέμα, τα περισσότερα από τα οποία είναι πλέον χαμένα.

4. Μια σειρά από βιβλία μαγειρικής εκ των οποίων ένα το υπογράφει ο περίφημος Τσελεμεντές με τον οποίο ο πατέρας μου είχε στενή συνεργασία και πραγματοποίησε εκθέσεις μαγειρικής χρησιμοποιώντας ηλεκτρικές κουζίνες και φούρνους στο ξενοδοχείο Πεντελικόν στην Κηφισιά, και, πιστεύω, στο Ζάππειο. Σκοπός ήταν φυσικά να προσκαλέσουν μέλη της ανώτερης αθηναϊκής κοινωνίας.

Όλα αυτά παρουσιάζουμε και μοιραζόμαστε μαζί σας στην αποψινή παρουσίαση. Κάνουμε ένα ταξίδι στις διαδρομές της μνήμης μιας άγνωστης μέχρι τώρα, αλλά και ακριβής, προώθησης ενός προϊόντος, της ηλεκτρικής ενέργειας, στην Αθήνα, λίγο πριν την έκρηξη του Β' παγκοσμίου πολέμου.